

Jedna od prvih njegovih slika jest prilika B. D. Marije, a poslje toga sgotovi množinu slika, po kojih steče toliki glas, da ga je ugarski kralj Ljudevit II. na svoj dvor pozvao. Tu ostane do Muhačke bitke te se valjda odatle kući navratio, nu upravo tada biesnjase Turčin u Modrusku biskupiji te nepreosta Kloviju ino već opet u Italiju, gdje ga primi kardinal Campoggio. Ovdje je proučavao veličanstvena diela Michelangela, te ga napodobio u malenom tako dobro, da su ga još za života nazivali „malim Michelangelom“.

Godine 1527. bude Klovijo kod obsjedanja Rima po Španjoleli uhaćen, te se tom prigodom zavjetova Bogu, ako ga oslobodi da će ostaviti svijet. Oslobođiv se ode u Mantovu te postane tu u manastiru sv. Rufina regularnim kanonikom primiv uz to ime Julij.

Poslije svuće posredovanjem kardinala Grimania te dozvolom pape redovničke haljine.

Začev papa Pavao III. i njegov netak kardinal Farnese o prekrasni tvorovih Klovijevih, pozove ga posljednji u Rim kamo i stigne godine 1540. Gorespomenuti i ostali slični tvorovi Klovijevi proslavili su mu na toliko ime, da su svi skoro vladari i drugi mogućnici želili imati od njega kakovu sliku, ma i za silne novce. Za najdragocjeniji spomenik drže se slikarje, na kojih je Kl. 9. godinah radio. One slike nalaze se na 26 stranah u jednoj malenoj molitvenoj knjizici.

Za dokaz kako su se njegove umotvorine cijenile, jošte za njega ziva, neka služte sljedeći primjeri:

Albert Vojvoda bavarski zahvaljuje se Medicu, što mu je bio poslao sličicu, Klovijem radjena.

Juraj Bartoli pisao Lovri Giacominu u Rim: Nastojte na svaki način, da možete vidjeti brevir Klovijev, stvar riedku u svojoj struci.

Kardinal Farnese darova papi Pavlu IV. sliku „Pieta“, koja se papi tako omili, te je hotio Kl. uvjek kraj sebe imati.

Druge znamenite slike bijahu darovane Karlu V., Filipu katoličkomu, kralju Španjolskomu, te caru Maksimilianu i njegovoj ženi.

Da vidimo, kako strani umjetnici i pisci sude o Klodiju, navadjamo nekoje citate:

Vasari Giorgio nazivlje Klodija: Čudotvornim, malim Mihelangelom, prvakom sitnoslikaroh.

Lomazzo le. P.: nenadvisivim i jednim na svijetu.

Giovanni Baglione Romano i Orlandi nazivlju ga u superlativu izvrstnim; Lanzi, Zani, Baldinucci, Bioni, Bonde, Ro-

sini itd. nazivlju ga, prvakom, velikim sitnoslikarom, nenadvisivim i nedostiznim. —

Pod starost skući se Kl. u farmesanski dvor, gdje rado primaše pohode sa svih stranah svijeta. Tu umre Kl. 5. siječnja god. 1578. Pokopan bi u crkvi sv. Petra *ad Vincula*, a nadgrobnicu mu rievši sljedeći nadpis: *Domino Julio Clorio de Croatia, Pictori erimio, Principibus viris caro, In quo diligentiu in minimis marimarum, Conspicua gratia, immortalis Gloria.*

Naš velikan nije se dakle prije 300 godinah stidio svog hrvatskog porijekla, već to uvijek i u svakoj prigodi izicao podpisivajuć se: *Croata, Crovatinus, di Crovazia, da Croazia* itd. Zato isto liep primjer našim malodušnikom i sarenjakom

Zanimivo to predavanje zaključi g. Jakčin umjestom primjetkom te reče: Kukuljčević, koji sada na novo izdaje Kl. životopis te koji je tako liepo spjevao hrvatske Grobove, neka hrv. narodu pokaze, da se imade ponositi Klovijevom slavom.

Na koncu jošte par radostnih. Koliko se Prazki Hrvati briju za istarsku mladež, za gojenče istarskih Hrvatah „bratovšćinu hrv. ljudi“ neka svjedoči taj liepi primjer. Što sedmorica ili osmorica sakupise i doprinesoše do sada 48 for. K tomu liepomu broju novca doprinesao je mnogo naš vriedni drug, St. Jakčin upisav se u bratovšćinu kano utemeljitelj sa 25 for. na čem mu iskreno zahvaljujemo. Ugedalati se u njega i ostali hrv. mladići koji prenegu.

Nadamo se da će vas i ostala hrv. društva u Beču, Grazu i Zagrebu ova kvitni novostima razveseliti.

Iz Kopra mjesecu siječnja.

Kamo se je dosadanjim postupanjem s raznim narodnostim u Istri dospjelo zalosan primjer imamo i ovdje u Kopru, te ujedno uputu, kako bi se odsad postupati moralo.

Oni, koji su samo davali, a riedko ili nikad šta dobivali, ostali su, pri svojoj janješoj čulni i pri svojoj velikoj uztrpljivosti, vjerni. Oni pako, koji su manje davali a veće dobivali, posve se iznevjerili, za drugim čeznu, preko mora teze.

Svako će znati, koga pod prvini mislim, koga pod drugim: svako će znati da su drugi istarski Talijani. Među nje broje se i ovdješnji, koparski.

Oni su Vanu pravi prekomorei. Kadgod se preko mora kakvo slavje slavi, slave ga i oni. Znadu oni, lukavi kako su, često sve to tako uređiti, da jim nemožeš prigovoriti, premda si osvjedočen, da nerade pravo.

Lanjskoga jednoga po podne na jednom muzika na trgu, i velika vrva.

Što? kako? Zasto? — Nedobivaš odgovora, ili ako ga dobiješ, reći će ti se glasba je obična. — Idi, gledaj knjigu dogodjaja pak ćeš viditi, da je toga dana pred koju godinu stupila talijanska vojska za prvi put na mljetacko zemljišće. —

Umro je Viktor Emanuel. Italija žali za njim i sa svim pravom. — Ovdje plaća prost gradjanin obični misieu „po nakanjenju“ kod č. oo. kapucinah za stanovitu uru. Kapucin čita misiu, a crkva je skoro puna sve otmienjega gradjanstva. Među njimi vidiš i gradskoga načelnika g. Madonizza, koji je od mnogih pozdravljen sa srdačnim „evviva“. — Istoga gosp. načelnika otae izdaje list „Provincia“. Zadnji broj toga lista izdaje u eruo obrubljen i sa plačnim člankom nad Viktorom Emanuelom. Politika je oblast taj broj dakako zapljena. —

Umberto proglašuje se talijanskim kraljem, narod talijanski se veseli i želi da bi dugo vladao po primjeru svoga oca. — Ovdje ustanes se u jutro pak nalazis na svih glavnih uglovih i na pročelju glavne crkve velike napise, za kojega se je svakoga potrebovalo bar četiri sata, glaseće: *Viva Umberto I. Austro vtr.* Isto glaseće napise nalazis na komadićih papira, raztresenih na glavnom trgu ili priljepljenih na raznih kućah, na zgradah istoga polit. ureda na zgradah same gradske policije. — Neću reći, da su u tih izjavah izražene misli svih ovdješnjih gradjanah, dapače valja priznat, da jih ima veoma postojnih, koji se stide svega toga; al da nekazu te izjave samo na čuštva nekolikoine ugrijanah i neizkusnih mladićah, može svako suditi jur iz rečenoga.

Doba bi, da bude proučena prevelika drzovitost talijanska i prevelika uztrpljivost hrvatska. Jer bi moglo nestati jedne i druge; jedna pretvorit se u očito izdajstvo, druga u posvemašnje nezadovoljstvo! —

Iz Bakarskoga kotara, dne 17. siječnja 1878.

Stiže nam vele zalosna vjest, da je gospodin Nikola Turato učitelj četverozredne obće škole na Susaku, dne 6. pr. m. providjen sa svetotajstvi umirućih u Gospodinu preminuo u svojem rodnom mjestu Omisliju na otoku Krku!

Kodjen g. 1848. od čestitih roditeljah, sada umirovjenog c. k. luckog prijannika, izući se učiteljski stališ te g. 1867. ode u Zagreb u kr. preparandiju, gdje zadobiv odličnu učiteljsku diplomu, nastupi prvu svoju učiteljsko-orguljasku službu u župi Praputnik, kotaru bakarskomu, za koju ga obćinsko zastupstvo bijaše jednoglasno izabralo.

U Praputniku obnašo je svoju učiteljsku službu od g. 1868. do 1. ožujka 1871. sa potpunim zadovoljstvom pučanstva. Obzirom na tada bolju učiteljsku pristojbu u župi Kukuljanovu, zamoli famošnje učiteljsko mjesto i dne 3 ožujka 1871. između sedam natjecateljah, bi po obćinskom zastupstvu takodjer jednoglasno izabran i službova do god. 1876.

U Kukuljanovu radi svoje učiteljske vrline i napredka mladeži bio je osobito od svakoga ljubljen i postovan; a poslje župna crkva neimade orgulja, to je on pučanstvo sa svojim jezgrovitim i milozvučnim glasom podučio i uvježbao u crkvenih melodijah i pjesmah, da će mu ostali neizbrisiva i mila uspomena. Kad se je početkom škol. godine 1876-77 imala popuniti učiteljskim sikami, četverozredna obća pučka škola na Susaku, Nikola Turato obzirom na njegovu učiteljsku sposobnost i rad poznavanja talijanskog jezika i tjeļovježbe između tridesetorice natjecateljah bi po Visokoj kr. zemalji. Vladi imenovan za učitelja na obć. puč. školi u Susaku. Kako je on povjerenje, koje je o njemu nadležna vlast gnojila na Susaku u kratko vrijeme zasvjedočilo, to je svim posve dobro poznato.

Turato, akoprem mlad, bio je izkusna, revan, marljiv, okretan, dosjetljiv i izvrstan učitelj, a to je pokazao i prigodom podžupanjskih učiteljskih skupštinah riešavajuć kao izvjestitelj pohuzeta pitanja na obće zadovoljstvo.

U prijateljskih sastancih bio je Turato vrlo uvazena i cijenjena osoba, svojim dosjetkama znao je razveseliti i uzhištili svakoga bilo kmeta ili gospodu svevolivjake li sveštenika, svakomu je bio mio i drag i tko bi jednom s njim bio, želio je opet s njim se sastati. Iskren prijatelj i prijateljsku mu povjerenju tajnu za živu glavu nebi bio odao. — U svojem životu Turato mnogo je drzao do zmečaja, govoreć večkrat i sam, da ako drugog to sigurno mora učitelja to svojstvo rešiti; zato znao bi on čestokrat sasvim uglađeno ukoriti onoga, tko bi se pred njim pokazao bezzmečajnim. Kakov je bio Turato s vjerozakanskog gledišta? Gdjekada dospio bi i u takovo kolo, gdje bi koji slobodomutjak napao crkvu katoličku i čuake vjere, al tom prigodom uzkičila bi njegovu krv, i svom žestinom svoga uma pobio bi protivnika. Jest, Turato je bio pravi katolik dušom i djelom. On nije nikad vazmene izpovjedi propustio, a kako ti nije bilo milo gledati kad je Turato g. 1875 prigodom obćeg crkvenog jubilea ptaešast danah svaki dan četiri puta pohadjao crkvu i klećući pred oltarom molio se Svevišnjemu, da bude dionikom podieljenih

i Mohor i vas komun; Sovinjaka i z Vrha župan Miko, župan Gneza i Zrnac, i Žitrica. I vsi ti komuni idoše na stran, i se dugo svečaste, i prideše pred tu gospodu, i rekoše, da jesu slišali od svojih starijih, da jesu bili na razvodah, i da jesu polji toga malina četiri kunfni, i tu termini postavljenu najprvo motovunski, sorinski z Vrhom, oprtalski, kostelski, malin je sovinski, i da su kamiki zakopani. I ta rečena gospoda odlučilo: da se kopa, kad ti stari rekli. I tako stvoreno bi. I nikoliko kopajuć najdoše te kamike, na svakom svoje zlamenje, i kada to vidše gospoda, tako tu obradit, i te termini ponovise, da ima tako bit, kako je od starih prišlo. I tako ondi utvrdiše: da ka koli stran bi pristavili, ali ostavili te termini, ona stran zapada pene marak 300: gospodinu knezu pazinskomu 100 marak; a toj gospodi 100 marak; a komunu, ki bi mirno obradit 100 marak. I jednoj i drugoj strani pisase listi jezikom latinskom i hrvackom; a sibi gospodu šizomski jezikom namskom. I tako ondi obradiše i za pašu, kako je više, i vsakoj strani jih listi potvrdiše, vratise, a sibi, propisavši je, sbraniše. I tako komun *oprtalski i kostelski* idoše veselo domov, da se tako na teh razvodah sjediniše. I gospodin markez zapovida komunu z

Oprtla, da zberu dva muža s njim po razvodah, da grodu: z Buzeta 4 i od drugoh mest povsuda, kada poju po razvodah, i paki s Kostela 2. Od toga malina Komornaka idoše Motovunci, Sovinci z Vrhom naprid stari pred tu gospodu na Trnar kažući stare termini. Od tu idoše na pozred velike reki, yaki iz to reki po starih terminah na Sorganinu stenu, i tu najdoše tri križ z toj steni zasaceni stare, ko pokazase Grdina i Čugli s Trzava, oba župana, i vas Komun *trviški* tu čekahu, i tu se svršuju razvodi i termini *motovunski, sovinski z Vrhom.* I gospodin Filip Macić od strani vse gospode govoraše komunu motovunskomu i komunu trviškomu: ako bi na tu stenu i na ta zlamenja meju njimi pravi termini i razvodit I tako vsaki komun na stran odstupiše, i dugo svečaste, i vaspet prideše pred tu gospodu, i rekoše: da jesu njih stariji tu na te termini večekrat hodili, i na to listi meju sobu storiili, i da jesu na toj steni pravi njih termini od kuufni. I tako vsi ti komuni ondi se z verom ujediniše meju sobu, i jedne i druge strane rokoše, i velikimi zavezai i rotu pritvrdiše, i tako vsa gospoda obradiše, jednoj i drugoj strane navestiše: da ka koli stran bi prek teh termini pasla va dne, ali v noći, ona stran zapada pene marku jednu, solitij

maleh 40, arbadigo marke 3; i ka koli stran bi prestavili, ali ostavili rečeno terminu i kunfni, ona stran zapada pene gospodinu knezu pazinskomu 100 marak; a toj gospodi 100 marak; a komunu ki bi mirno obradit, 100 marak. I tako komun *motovunski i sovinski z Vrhom*, i komun *trviški* idoše veselo domov, da se tako na teh razvodah s mirom ujediniše. I jednoj i drugoj strani listi pisase jezikom latinskom i hrvackim, a gospoda sibi sbraniše jezikom namskim, i vse njih listi stare potvrdiše, povratise, propisavši je, sibi sbraniše. I tako stvoreno bi. I gospodin Menart svätom svojih kmet da gospodinu knezu i darova zemlju i lug od steni Sorganine do reki ravno, i tako po reki ravno do Bohinega brota za svojli jedne vase Kašćerji, koj vsi ondi gospodu knez preda vsu tu gospodu do oblast, da mogu prijemati arbadige, a gospodinu knezu imaju od tega pol davati, i vsaki les, ki bi se v strani do loga prodal, pol gospodinu knezu, a pol toj vsi, a to kar je doli, i vas lug gospodinu knezu. I tako stvoreno bi. Od tu idoše na malin mrčoneski, i tu pride župan Petros i Soban, i vas komun mrčoneski svojim gospodinom Macolom, i tu najdoše zlamenja, ko pokazase mrčoneski stari, da je ondi pravi termin vrhovski i mrčoneski. I tako ondi obradiše, kako je od starih prišlo, a malin da

bude mrčoneski. Od tu idoše napred stari od Vrha i Mrčenogi v Teplak. Od tu na reku dragečku, i tu prideše vsa gospoda s temi ljudi, ki behu od teh komuni po imenu pozvani, i tu pride: župan Marko i Balde, i vas komun dragučki, i župan Bruc, i vas komun od Račice: I tu se veliko pregovarahu, i gospodin Menart pros gospodina kneza, i vse gospode, da zberu 6 starac: da pride 2 starca z Omolšćice, keh su oci bili na teh razvodah, župan Petros i župan Anton, i da vsi ti stari križ v rukah držući reku, kako su od starih slišali, i tu držali termen s temi komuni, i z Vrhovci, ki rokoše, na križi ruku držući; da je ondi pravi termin vrhovski i sovinski, i da su njih oci bili na teh razvodah, kako su njim to po večekrat nastavili. Od tu idoše na glavnu reku od Račice i tu prideše vsa gospoda, i gospodin Menart govoraše, da pride komun buzecki, i tako prideše ondi vsi, ki su bili na teh razvodah, i tako sa meju sobu sjediniše, i šest starac izbrisaše, ki su znali pravu i razvodi, i termini od zemlje i kuntrati Buzeta i Sovinjaka z Vrhom.

(Dalje drugi put).

oprostjenah; nije li to bilo osobito po- licealno na položnost koji puku toli po- vjerenosti si mladeži? Prenda je svojim zvanjem dovoljno imao brige, to bi on ipak znao kad bi uztrijebalo vješto nap- isati koji članak i poslati ga našim domaćim listovom osobito „Primorcea“ i „Našoj Slogi“ pred očima imajući uvijek dobrobit i napredak svog milog naroda. Nikola Turato bio je izvrstan učitelj, odličan katolik, vateren domoro- dac, iskren prijatelj, vjeran suprug, za- hvalan sin svojim roditeljima, koji će teško preboljeti njegovu preranu smrt, kao što i svaki, tko ga je poznavao. Pa takvoj plemenitoj duši, ljudi vječna nspomena i zemljica lahka, a Sveino- gući nagradio ga vječnom slavom!

Pogled po svijetu.

U Trstu 31. siječnja 1878.

Med Austrijom i Ugarskom nemože nikako doći do sporazumka. Ako se o- čem ministri jedni i drugi i dogovore, to im mogu razvrići dogovore jedan ili drugi parlament, pak onda počinjaj opet od kraja. Ali to dosadi najzad i najstalnijemu čovjeku, pak je dosadilo i našim ministrum, koji su prošlih danah izručili svoju vlast i čast caru u ruke. Uzrok je tomu, što naš parlament neće nikako da pristane na povrišenje carine na kameno ulje i kavu, kao što to zahtievaju ministri ugarski, kojim su naši bili dali rječ, da hoće. Car je pri- volio na njihov odstup, pak se od dana do dne čeka imenovanje novā ministar- stva, a dotle po navadi posluje staro. Car da je ovih danah pozvao predase više odličnih muzevah, al se nezna, hoće li se naći tko, da nasliedi drage volje oslavšćinu odstupajućeg ministarstva. Najbrže da imaju pravo oni, koji drže, da će parlament popustiti, te sadašnji ministri ostati i nadalje u svojoj službi. Svakako se pak varaju oni, koji misle, da je već došlo vrijeme nekojim dubo- kim promjenam, koje moraju jednom nastupiti, ako neće država da izgubi svu svoju životnu moć i silu. Dakako naš parlament praznuje, dokle se nesa- stavi novo ministarstvo. I to je za sad glede nas najkrupnija novost u ovo petnaest danah.

Nego kamo veća i važnija novost jesu dogovori, što se sad vode radi pri- mirja i budućega mira med Ruskom i Turskom, te koji mogu zaplesti Europu u najstrašniji sveobliči rat. Turci vidivši, da su propjali, naime otkad su Rusi razpletli i Sulejmanovu vojsku te posjeli i Adrianopol, zaikšauše u Rusah mir po što po to. Turski punomoćnici nalaze se već skoro dva tjedna u ruskom glavnom stanu, ali što su izposlavali i postigli, nezna se još ni danas. Govorka se samo onak koješta. Tako se veli, da Rusija zahtieva od Turske potpunu samoupravu Bugarske, Bosne i Hercego- vine, razširenje i nezavisnost Rumunjs- ke, Srbije i Crne Gore, odstup u Aziji sve Armenije sa Erzerumom i lukom Batunom, onda sve brodovlje i lihi flotu, sve oružje, porušenje svih tvrđjavah u Bugarskoj, posjednutje za nekoje vrieme Carigrada, dva milijarda i pol turskih lira, a dokle se to izplati i zemlja u red postavi, držanje čiele Bugarske u ruskoj upravi, a naposljedku ruskoj floti slobodan prolaz kroz Dardanele. A što je najveće čudo, čuje se, da je Turska na sve pristala, što Ruska od nje zahtie- va, samo da se još protivi posjednutju Carigrada. Ali ti uvjeti li nisu istiniti, il Turci nisu na nje pristali, jer zname- njuju nestanak Turske iz Europe, sto bi joj mi iz svega srca želili. Nego da ti uvjeti moraju ipak biti veoma strogi ne samo glede Turske, nego i glede ostale Europe, vidi se iz toga, što se sad i u Londonu i Pesti buci oružjem više nego ikada. I Englezi i naši Nijemci i Magjari

kao da misle stupiti Ruskoj na put oružanom rukom. No mi još toga nevj- erujemo, naime glede Austrije, radi što i što uzrokah, kojih nećemo da opet i opet navadjamo!

Iztočni rat.

Početkom druge polovine prošlog mjeseca Rusi su posjeli i slavni grad Adrianopol, a da nisu ni puške izpalili, jer su ga Turci na glas njihova dolaza dobrovoljno oslavili. A to su i morali, jer je (turko razvio Sulejmanovu vojsku, od koje je jedan dio uskočio u Rodopske gore, te se imao u Kavali u Egejskom Moru ukrcati za Carigrad. Uzprkos dogovaranju o miru Rusi se ipak promiču napred tako, da su već na dvjeh stranah došli do mora naime u Burgasu u Crnom Moru i u Radostu u Mramorskom.

Iz Azije ništa nova, nego da u Erzerumu vladaju medju Turskom voj- skom silne bolesti. Rumunji nisu još uzeli Vidina, ali je nada da će u naj- kraće vrijeme. Srbi liepo napreduju na sve strane, isto tako i Crnogorci, što objesljaju Skadar na Bojani. U Grčkoj se promienilo ministarstvo, pak je go- tovo da će sad i ona zemlja iskati svoje oružje u ruci, samo ako nehmle pre- kasno.

Franina i Jurina.

Fr. Ča je novoga Ju- rino!
Ju. Va Beću da su ministri od grica oholeli.
Fr. Nohati nem Ju- re! To su mi- stri svoje službe zručili, a novel- jo teško nač, pak to se reče, da je mi- nistarska kriza. A griz more svakoga prijat.
Ju. Dobro sam razumel! Pak zač su zručili?
Fr. Zač su bulili razanj, a zve je još Bog zna kuda tokal.
Ju. Razumeti mi to malo Frano, ja nerazu- mem tega pravo.
Fr. Naši ministri su se bili s najarskemi dogovorili, da te stavit dajuju mi petro- viju, i povećat dječju od kafa. Kada je to prišlo va zboru na glasi, rekli su do- putati, da oni tega neče. Ministri su kako jedan prokuratur, tako su morali zručiti svoju službu.
Ju. Po moju grešnu dušu, deputati su pravo imeli. Lahko Mejari! On si more z lojem svatit i gulasa so jetro napučet. A mi moramo s katičunom bit zadovoljni. Pak ča čemo pol pužala „Slegu“ čitat, kada smo se na patrolju već navadili?

Što imaš poslovať svakoga mje- seca u vinogradu, u vrtu i u voćnjaku.

Čim je poljodjelac godišje proizvode pobrao i spravio ih pod svoj krov t. j. na žitnjak ili hambar, nastaje opet za napredna poljodjelca briga i skrb za buduću godinu.

S toga će napredan poljodjelac iz petnih žilah nastojati oko svojih vino- gradah, voćnjakah i vrtovah, da što veću korist od istih erpi.

To ćeš jedino postići tim, ako budeš za svoje vinograde, voćnjake i vrtove znao, što ćeš svakoga mjeseca raditi, dati bezposleno [poljodjelcu niti jedan čas ne mine.

Zato sam ti ovo, mileni brate i prijatelju poljodjelče, sklon uzpisati te- čajem godine poslove, koje ih imadeš u pojedinih mjesecih obavljati. —

Ja sam se istih držao i vazda do- brim uspjehom. A sad na posao!

Je li poljodjelac željan novi vino- grad nasaditi ili starog zamjeniti sa plamenitim nasadom, to mu je korisno, da za liepili danah sve opredjeljeno zemljište prekopa na 63 centimetra

do 95 centimetra (2-3 stope) duboko; staro pako trsje (panje) valja da s ko- rjenjem u zemlju povali i na istog gnojne zemlje metne. —

U moćvarnom zemljištu, da ti trs (čokol) nepostrada od prekomjerne vla- ge, nužno je prekopati jarke 1 metar 29 centimetra — 1 metar 58 centi- metarah duboke i 32 centimetra — 63 centimetra široke. Ti se sad jarki napune do 62 centimet. kamenjem, drvijem, sa raznom dračom, sikarom itd., ako se u tu svrhu naredjene zemljene cieve nemogu pribaviti. —

Zatim se načine 63—95 centimet. putevi (staze), za da se uzmogne lakše gnoj i trave prenašati. — Ako je poljo- djelac nakan novo trsje (vinograde) saditi, to neka sad izkopa jame 63. centi- met. — 95 centimet. duboke i 32 centimet. široke. —

Ovog mjeseca nužno je za kolje skrbiti, zatim snaži kolosjake. Kolje je najbolje iz hrastovine i kostenovine i balzena (ahaeije) drveta i to 1 metar 26 centimet. — 1 met. 58 cent. met. dugo. — Privražaj gnoj i sa zemljom ga pokrivaj. Je li ti vrijeme dopusti, razvozi ga, kud treba. Zato ti brate iz dna hrvatskog srca preporučam, da što više skrbis za mješanae-gnoj. Kakose ima praviti, vidi moj članak u 8 broju „Naše Slogu“ od god. 1877.

Izbljia naš narod još malo cjeni ovo zlato svakoga poljodjelca!

Naš seljak zaliboze neće gnoj (dju- bre) da kupi (ima naravno izuzetakah), nego ga ludi zašto nekoj gospodi lih- varom prodaje, koji jedva dočeka, da ga kupi i da njim svoje vinograde i usjeve nagnojiti — podhraniti može. Da je ovo istina, to će mi svatko priz- nati, a i ovo jednu ču istinsku pripo- vjedku navesti, koja je u sam narod naš ušla, i koja moje navode jamačno potvr- đjuje. Jednom kupi gospodin od seljaka gnoj (koji ga je mogao i sam upotrebiti) i nagnući svoj vinograd. Poslije godine danah pozove isti gospodin N — ie seljaka M — ie na čašu vina. Seljaku M — iću se vino dopadne, pak reče gospodin N — iću Boga ti gospodaru, „na što ovako liepo miriši ovo tvoje vino?“ Na to mu gospodin N — ie odgovori: „Na trojem gnoju komšijo!“. Dakle pozor brate na ovo što napomenuh! — Nemozte li se pako vanjske poslove obavljati i to zbog česta podanja kise ili sniega, to nastoj, da popraviš potrebno vinogradarsko i gospodarsko oruđje, kao motike, lopate, sjekire, kosire, popravljaj obruče, škale itd. —

Sajet za vrtlara i ročaru. Neima li sniega i uz to ako nije zemlja zamrzuta, to nastoj, da se voćke okopaju i gnoje sa mješancem-gnojem ili sa gnojnicom na razmjer od 1 3 (to jest jedna vje- drica mokraće tri vjeditre vode). Čisti voćke od raznih gusenicalah, zatim od mahovine i lisaja. Voćke kresi i čisti ih od suhog i suvišnog granja. Je li koja voćka prigodom rasta ne uspieva, treba sa žilah nevaljanu zemlju odstra- niti, a mjesto takove dobru i gnojnu (zemlju) žilam pridodati da voćka novu snagu u pranajčuju dobije. —

Pazi na mlade voćke, da ih zecevi neogrizu. Kakov se liek proti istim rabi, vidi „Našu Slogu“ br. 1 god. 1877.

Imaš li voćakah za sadjenje, tada nastoj, da se jame izkopaju; iste treba da su 95. cent. met. široke i 48 cent. met. duboke.

Tople rasadnice (klila, djubrenjake) treba sad praviti za ranu salatu, rotkvicu, krastavec, itd.

Razvražaj gnoj po gredicalah, gdje misliš u pramaljeću zelen saditi. Grašak, koji je u studenu i prosincu posadjen, a ti ga pokrij slamom.

Pregledaj i promičaj vrtljarsko sjemenje, da se ne pokvari.

Drniš, mjeseca siječnja 1878.

N. Vežić.

Književne vijesti.

„Matice hrvatske“ izdala je za godinu 1877. slijedeće knjige: „Prirodni zemljopis Hrvatske“ (t. j. Hrvatske, Slavonije i Dalma- cijje.) od prof. Vjekoslava Klaića. Sa slikami i jednom zemljopisnom kartom. Ciena 3 fr. — „Pavao i Virginija,“ pripovijest Bernardina St. Pierre-a, preveo A. Senoa, sa životopisom pišćevim. Ciena 25 n. — „Nahod Franjo,“ pripovijest Georg. Sanda, preveo Tomko Mra- vić, sa životopisom pišćevim Ciena 50 nve. — „Pjesnik i svet,“ roman od J. J. Kras- zewskoga, preveo s poljskoga Ivan Broz, sa životopisom pišćevim. Ciena 75 n. — „Iz ma- loga svijeta,“ roman od Gustava Pfeigera-Mo- rarskoga. Preveo J. Gostiša, sa vjekopisom pišćevim. Ciena 1 for. 25 nve.

Članovi dobiju sve te knjige za 3 for. što na godinu plaćaju. Nečlana te knjige stoje 5 for. 75 nve.

X

„Hrvatski Učitelj“ nastupio je novom go- dinom drugo godište svoga obstanaka. U koliko smo njegov rad mogli pratiti, on je preuzet zadaću savjesno i točno vršio, i ne bez us- pjeha. On je pribao u svoje kolo liep broj hrvatskih učiteljah, materijalnih i moralnih silah iz svih zamaľah prostrane hrvatske do- movine. Možemo ga što toplija poručiti svakomu učitelju i svećeniku, da ga podpru što materijalno predplatom, što moralno pe- rom, da nam novom godinom unapreduje svim nam na čast, a narodu na korist. Ciena mu je najniža, što zaudemo sličnih časopisli: 3 for. na godinu, a 1 for. 50 nve. na pol godine, što je najgodniju poslati *naputicom* poštanom na P. Zulija, blagajnika i profes- ora na velikoj realci u Zagrebu.

Prema istoj cieni će list i nova godinu izlaziti 2 puta na mjesec na cielom arku, na polješanju papiru, kao što nam prvi broj svjedoči, a u dosadanjem obliku uz prilog za tjelovježbu, gdje će sustavno i slikovno biti predstavljene praktične vježbe za puku školu, što će dobru doći svakomu puekomu učitelju. Osobito bismo preporučili našim is- transkim učiteljem, da se oglašuju u „Hrv. Učitelju“ što češće dopisom o naših mjestnih školskih stvarih, da se onkraj što boljna upoznuju našim stanjem, jer čemo samo tako raditi jedan za sve, a svi za jednoga: za mili nam narod hrvatski.

Nadamo se, da će se „Hrvatski Učitelj“ ove godine udomiti u svakoj kućici svoga hr- vatskoga druga.

Različite vijesti.

Promjene u tršćansko-koparskoj bi- skupiji. Č. g. Andrija Hrvat, začasno u miru, bi imenovan duh. pomoć. u Monah.

Promjene u krčkoj biskupiji. *) Č. g. Mate Pugošić, župnički upravitelj na Poljicah, dobio je mirovinu: na njegovo mjesto bi pe- slan privremeno č. g. Anton Jaranjić, redov- nik Benediktinae — Č. g. Josip Mitis, duh. pomoć. u Rabu, začasno u miru, premiu dne 3. Sept. 1877: na mjesto njegovo pošao č. g. Anton Kiričić, Benediktinae. — Č. g. Mihovio Mužina, do sada duh. pom. na Belom, bi imenovan privrem. kanc. u biskup. kuriji. Č. g. Mihovio Colombis kur. uprav. u Ustrinju pošao za duh. pomoć. u Belu. — Č. g. Juraj Čubrantić župu. uprav. u Dragi hašćanskoj, bi imenovan kur. uprav. u Ustrinju. — Č. g. Mate Orlić, kapelan u Nerezinah, bi imeno- van župnički upravitelj u Dragi hašćanskoj. — Č. g. Ivan Colombis, svećenik u Cresu, bi imenovan kapelanom u Nerezinah. — Č. g. Mihovio Obersman, svećenik u Maloni-Loži- nju, išao kano kur. upravitelj za Belej. — Č. g. Ivan Damianjević, duh. pomoć. u Lu- beničah, bi imenovan kapelanom S. Petra.

Hrvatski jezik morat će zašti od sada dobro svaki, koj lože do veće časti doći pri soldatih na moru. Isto tako od sada unapred moći će se naši momci javljati poglavarom hrvatski, a ne njemački kako do sada. Tako hvala Bogu i u Beću ved više, da su naša želje pravedne, a kad jih uslišuju, reć bi, da su i po državu koristue.

Pokojni Miklaučić, koga smo smrti javili zadnji put, doživio je u 114 godinah svoga života mnogo toga. Za njegove mladosti

*) Dobili smo više listovah prijateljah i bratje po listu, u kojih smo mole, da ko što bilježimo u „Našoj Slogi“ promjenu svećenika u tršćansko-koparskoj bi- skupiji, isto bismo napisali i od krčke i poročke. Iju- bezna radoznalost ih na to potiče: da znadu gdje su, i kako su im prijatelji od nezaboravljive ljude dala. Mi se obratili u svrhu na tamošnje naše prijatelje, koji nam se već i radi odzvali. Najradičujli im hvala. Gori zabilježene promjene u krčkoj biskupiji dogodilo se većam od svih Svetih. Creol.

